

APIE AUGALŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ KELIAMĄ RIZIKĄ SVEIKATAI

augalų apsaugos priemonės yra nuodingos

Palygintas pozityvus ir negatyvus augalų apsaugos priemonių (AAP) poveikis aplinkai ir žmogui. Poveikis žmogui yra **sinerginis**, t. y. AAP veikia ir per aplinką, ir tiesiogiai, o bendras poveikis yra stipresnis nei atskirų poveikių suma.

AAP poveikis aplinkai ir žmogui

AAP pozityvus poveikis aplinkai ir žmogui	AAP negatyvus poveikis aplinkai	AAP negatyvus poveikis žmogui
<p>1. Mažina pasėlių nuostolius dėl kenkėjų antpuolių ir piktžolių. Rezultatas – didina ūkininko pelną.</p> <p>2. Šalina invazines piktžoles parkuose ir kontroliuoja dumblius tvenkiniuose ir ežeruose – mažina žalos aplinkai riziką.</p>	<p>1. Naikinami vandens organizmai (žuvis, kt.) dėl neįtikinamų išsiliejimų arba nekontroliuojamo AAP naudojimo, susijusio su augalų gydymu, talpų ir įrangos plovimu.</p> <p>2. Daug AAP aplinkoje gali išlikti ilgą laiką, jos yra bioakumuliacinės ir toksiškos.</p> <p>3. Atsitiktinis užteršimas AAP (fungicidai, insekticidai, akaricidai, herbicidai) gali atsirasti dėl AAP likučių maisto produktuose ir žemės ūkio produktuose ar tyčinio gyvūnų ar pašarų apdoravimo AAP, aplinkos užteršimo, netyčinio augalų ir gyvūnų užteršimo AAP.</p> <p>4. Netinkamas AAP naudojimas ir tvarkymas turi negatyvų poveikį laukinei gamtai, gyvenamajai aplinkai, paviršiaus ir požeminiam vandeniui: aplinkos teršimas dėl fitosanitarijos gali sukelti vandens deoksigenavimą, dėl kurio kyla grėsmė žuvų gyvybei, sausumos piktžolių naikinimas gali smarkiai paveikti laukinę gamtą.</p>	<p>1. AAP likučiai užterštame vandenyje.</p> <p>2. AAP likučiai užterštuose maisto produktuose. Pavojausia, kad AAP likučiai patenka į žmogaus organizmą per maisto grandines. Pavyzdžiui, gyvuliai paveikiami AAP per grūdus, pašarus; pašarai teršiami dėl perdirbtų šalutinių produktų naudojimo ir užteršto dirvožemio. AAP likučiai kaupiami gyvūno riebaluose, piene, mėsoje. AAP likučiai kaupiasi žmogaus organizme ir, jei žmogus suvartoja daugiau nei didžiausios leidžiamos likučių koncentracijos, gali pasireikšti toksinis AAP poveikis. Todėl specialios tarnybos vykdo AAP likučių stebėseną žemės ūkio produktuose, vandenyje. Nustačius normą viršijančias koncentracijas, privaloma imtis priemonių mažinti AAP likučių koncentraciją.</p> <p>3. AAP likučiai į žmogaus organizmą gali patekti per burną, absorbuotis per odą ir įkvėpus. Organizmo reakcija į AAP likučius yra nosies, gerklės ir odos sudirginimas, deginimas, dilgčiojimas ir niežėjimas, taip pat bėrimai ir pūslelinės. Darbuotojai, kurie tvarko AAP, gali patirti pykinimą, pilvo skausmą, galvos skausmą, vėmimą, galvos svaigimą ir viduriavimą, taip pat odos ir akių ligas. Daugeliu atvejų simptomai apsinuo-dijus AAP yra panašūs į peršalimą ar gripą. Ilgalaikio AAP poveikio sveikatai rezultatas yra vėžys ir kiti navikai, smegenų ir nervų sistemos pažeidimai, gimdymo defektai, persileidimai, nevaisingumas, vyrų sterilumas ir kitos reprodukcinės problemos. Be to, pažeidžiamos kepenys, inkstai, plaučiai ir kiti organai.</p>

Pramoninis AAP naudojimas žemės ūkyje sprendžiamas Europos Komisijos lygmeniu. Ūkininkai privalo laikytis tam tikrų AAP naudojimą nustatančių reglamentų. Tačiau niekas negali mums sutrukdyti apsidrausti nuo kenksmingo AAP poveikio savo darže arba sode. Primename keletą natūralių (gamtinių) AAP, kurios tūkstančius metų naudojamos derliui apginti nuo kenkėjų ir pagausinti.

Natūralios augalų apsaugos priemonės

Augalo liga/kenkėjas	Natūrali AAP
Nuo lapų dėmėtligės	Asiuklių nuoviras
Nuo lapų dėmėtligės	Svogūnų nuoviras
Nuo lapų dėmėtligės	Česnakų ištrauka
Nuo moniliozės, rudojo vaisių puvinio	Krienų ištrauka
Nuo tikrosios miltligės	Dirvinių pienių ištrauka
Nuo erkių, amarų, vaisėdžių, drugių vikšrų	Pelynai (kartieji kiekiai)
Nuo amarų ir kai kurių kitų kenkėjų	Dilgėlės
Nuo amarų, tripsų, drugių vikšrų ir kai kurių kitų kenkėjų	Tabakas (tikrasis ir machorka)
Nuo amarų, erkių, blakučių, drugių vikšrų	Pomidorai
Nuo amarų, erkių, blakučių, drugių vikšrų	Bulvės
Nuo amarų, tripsų, blakučių, erkių	Kiaulpienės
Nuo įvairių kenkėjų	Kartusis rūgtis
Nuo amarų, erkių, blakučių, drugių vikšrų, pjūklelių lervų	Juodoji drignė
Nuo amarų, erkių, blakučių,	Paprastoji durnaropė
Nuo amarų, blakučių, drugių vikšrų	Paprastoji kraujažolė

www.smlpc.lt

